

Skiftende geopolitiske trender

- Kinas fremvekst som aktør i Arktis

Per Erik Solli
Senior militærrådgiver/oberst
Avdeling for sikkerhet og konflikthåndtering

Agenda

- Globale trender
- Regionale trender
- Kina og Arktis

Foto: AFP

Foto: Chinese Arctic and Antarctic Administration

Globale trender

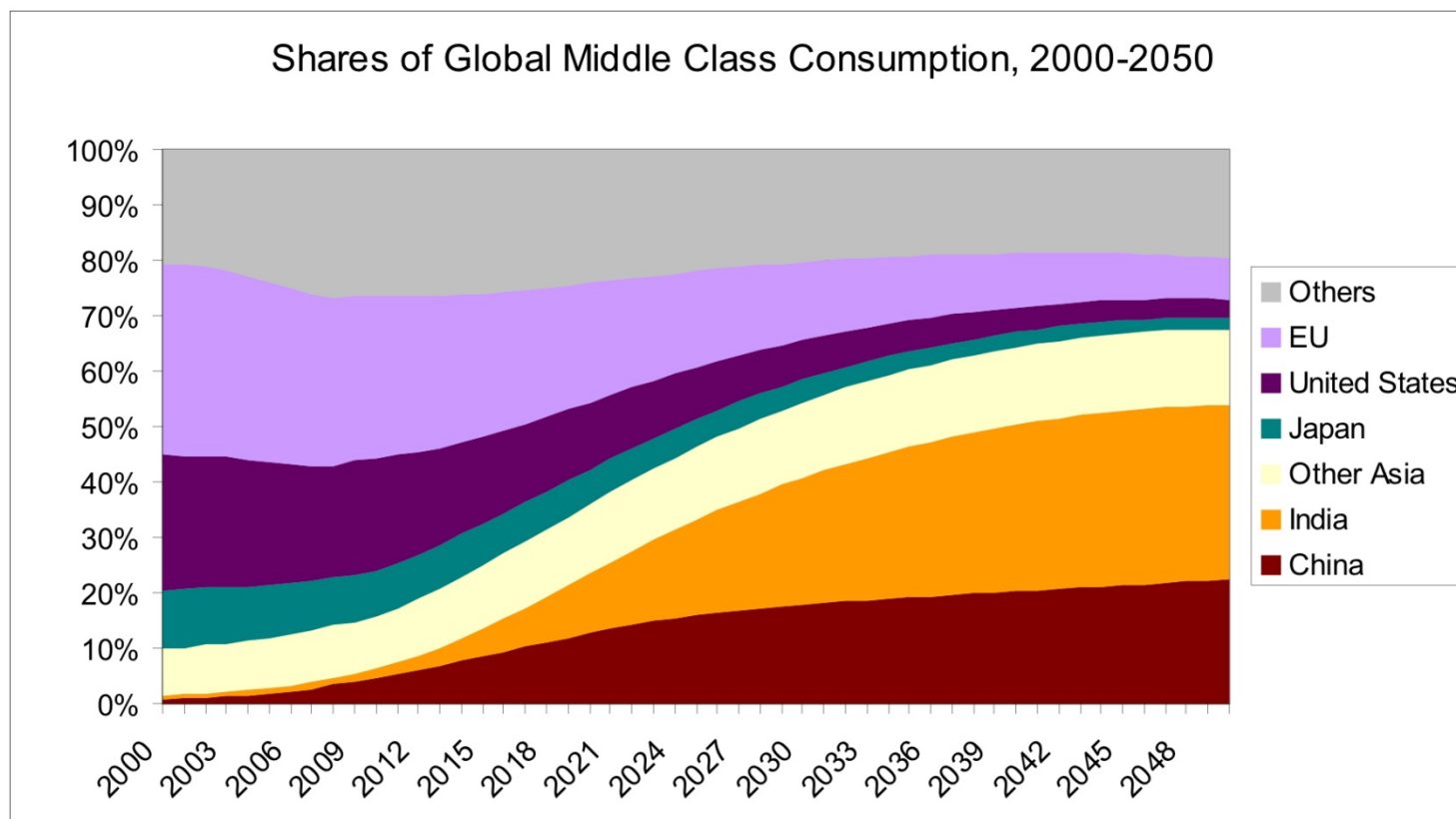
- Mulig sikkerhets- og forsvarspolitisk paradigmeskifte
- Maktforskyvning
 - Vesten får en mindre dominerende rolle i fremtiden
 - USA fokuserer mer på Sørøst-Asia
 - Mer makt til ikke-vestlige stormakter:
 - Kina, India, Russland, og Brasil
 - Ny verdensorden?
 - Multipolar? Ikke-polar? USA-Kina Bipolar?
- Mer realpolitikk?

Befolkningsvekst

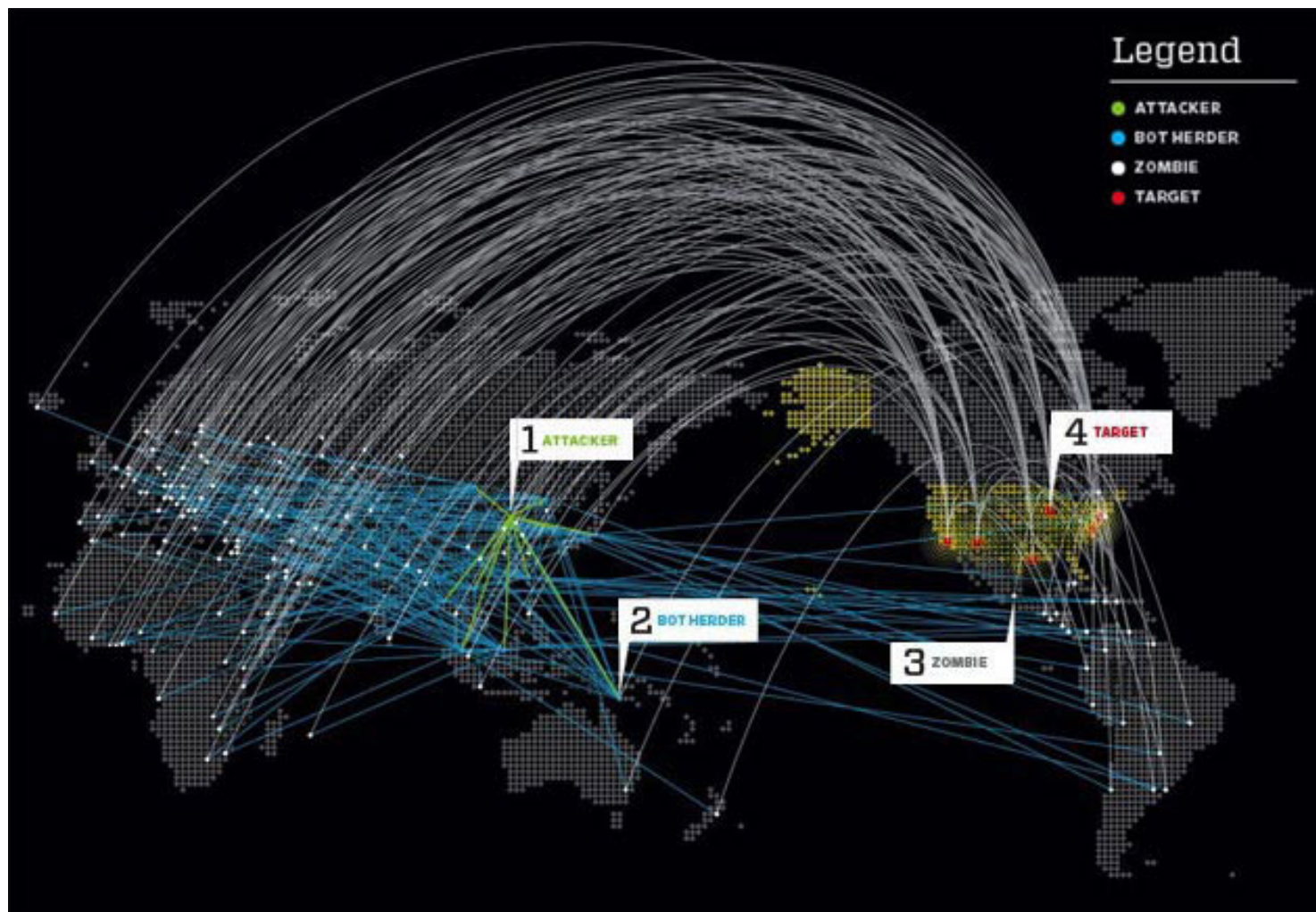
- Befolkningen har økt på 1900-tallet
 - fra 1,6 milliarder til 6,1 milliarder.
- I 2011 passerte verdenssamfunnet 7 milliarder
 - 2024: 8 milliarder
 - 2043: 9 milliarder
 - 2082: 10 milliarder
- Demografisk profil:
 - Eldrebølge
 - Befolkningsnedgang

Globale økonomiske trender

Figure 7. India and China Make Waves in the Global Middle Class

Cyberutfordringer

Regionale utviklingstrekk

- USA
 - Høyt ambisjonsnivå
 - Forverret økonomi
 - Prioriterer Sørøst-Asia og Midt-Østen
 - USA ønsker at landene i Europa tar mer ansvar for egen sikkerhet og forsvar
- Europa
 - Europa er i en dyp økonomisk og politisk krise.
 - I beste fall vil EU-landene være opptatt av indre problemer i mange år framover.
 - I verste fall risikerer man betydelige politiske tilbakeslag og økt usikkerhet i Europa.

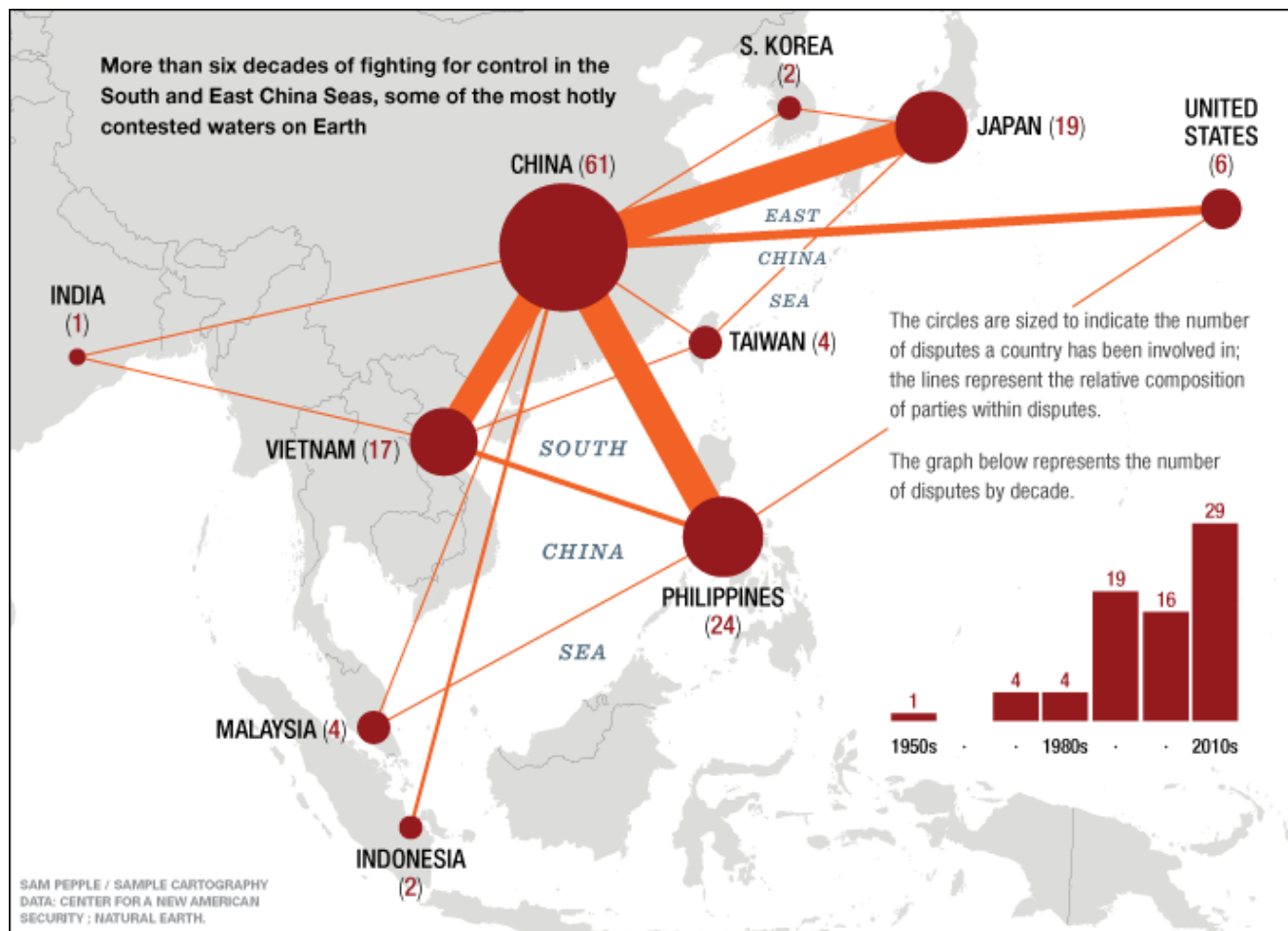
Regionale utviklingstrekk

- NATO
 - I snitt 9% kutt i forsvarsbudsjettet i NATO land.
 - Norge er et unntak
 - Store kutt i USA, men budsjettet går ned til 2003 nivå som fremdeles er meget høyt globalt
 - Tilbake til røttene: forsvarsallianse
 - Forsvar mot ballistiske missiler, masseødeleggelsesvåpen og dataangrep
 - Mer flernasjonalt samarbeid i styrkeproduksjon
 - Høyere terskel for out-of-area operasjoner
 - Spesielt «humanitære» intervensjoner og langvarig stabilisering og nasjonsbygging

Regionale utviklingstrekk

- Russland
 - Mer markert posisjon mot vesten
 - Sterkere økonomi, men noe ustabil
 - Modernisering av forsvaret
 - Samarbeider mer med Kina, men....
- Kina
 - En stadig mer dominerende global økonomisk makt
 - Voksende regional militærmakt
 - Anti-access / area denial doktrine

Antall disputer i Sørkina havet

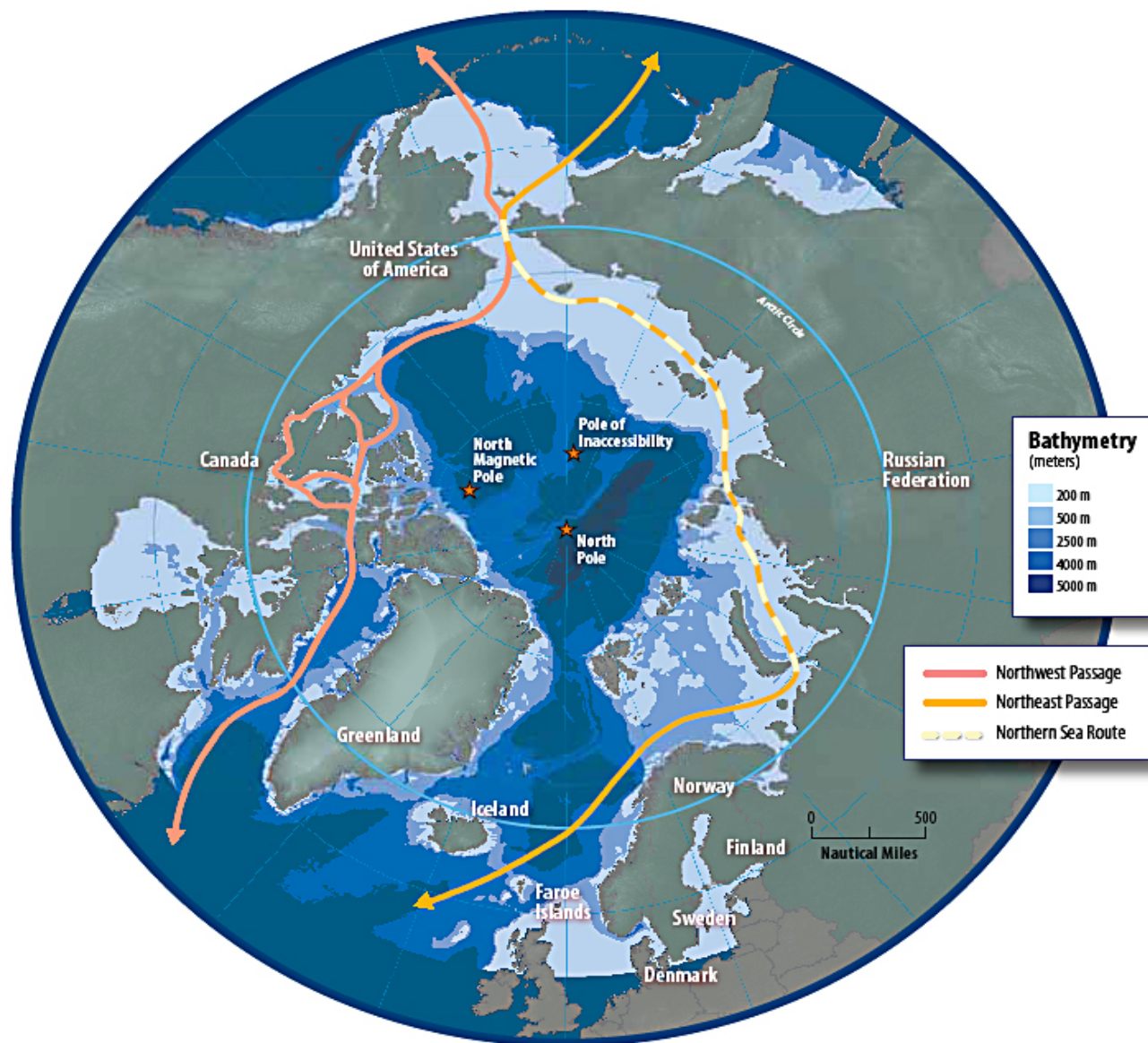
A Map of Conflicts in the South China Sea (Sam Pepple / Sample Cartography)

Nordområdene

- Mer interesse pga naturressurser og nye mulige seilingsveier
- Norsk politikk:
 - Stortingsmelding nr. 7 (2011-2012) Nordområdene – Visjon og virkemidler
- Godt bilateralt forhold mellom Russland og Norge
- Flernasjonalt samarbeid i nord
 - Barentssamarbeidet siden 1993
 - Arktisk råd siden 1996
 - Felles militære øvelser
 - Søk og redning

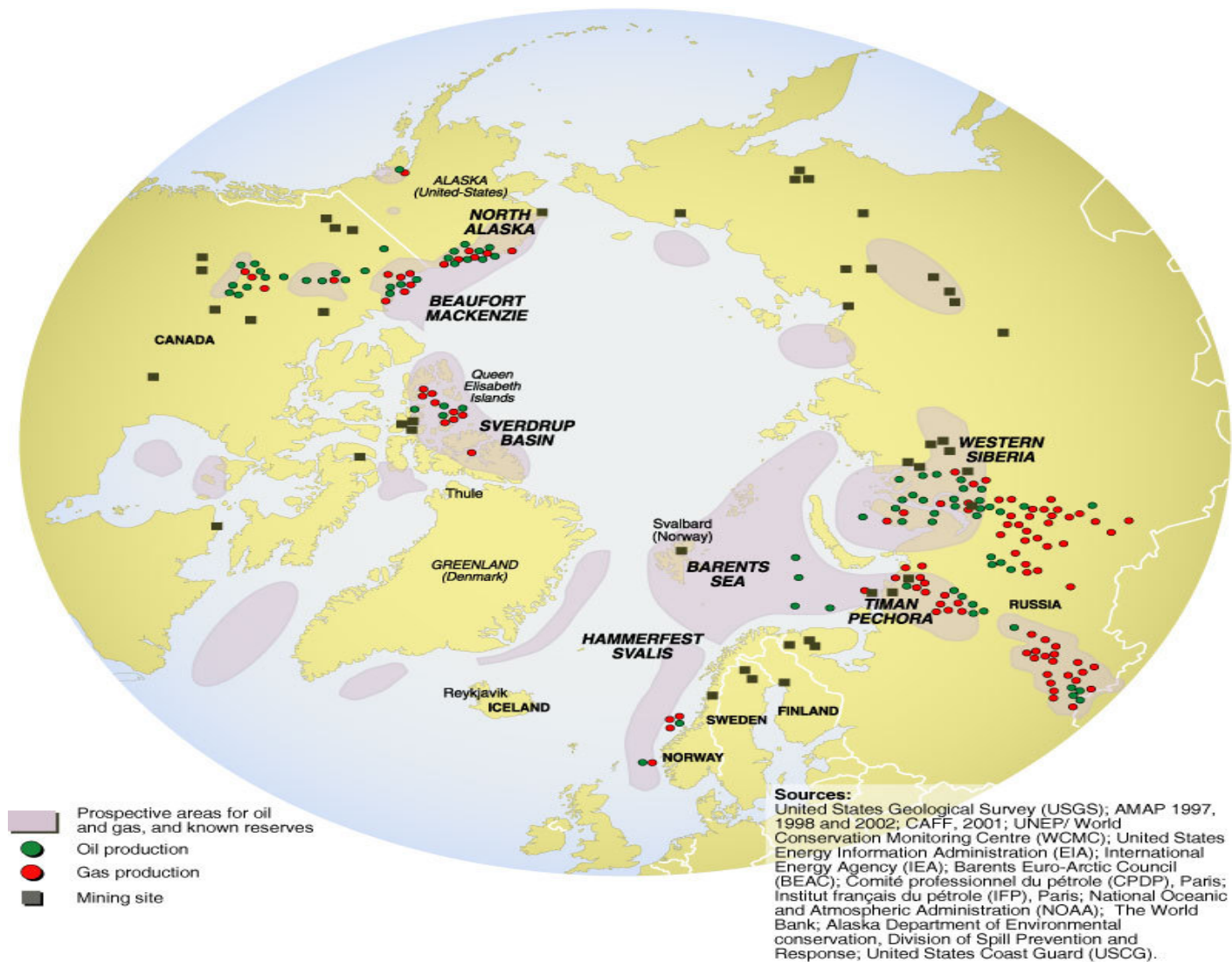
Kinas fremvekst som aktør i Arktis

- Antarktis fra 1980-tallet
 - 27 ekspedisjoner (til 2011)
 - 2 helårsstasjoner og 1 sommerstasjon
- Arktis
 - Ekspedisjoner siden 1990-tallet
 - 2004: Forskningsstasjon på Ny-Ålesund
 - Samarbeid med Norsk Polarinstitutt
- Kina: En Tiger eller Panda i Arktis?
 - Forskningsinteresser
 - Kommersielle interesser:
 - Nye seilingsveier i nord
 - Naturressurser i Arktis
 - Forsiktige geopolitiske interesser

Nordøst og Nordvest passasjene

Olje, gass og mineraler i Arktis

Kinas forskningsskip i Arktis

Kinas forskningsstasjon i Ny-Ålesund

<http://chingzchang.blogspot.no/>

Takk for oppmerksomheten!

Avslutning

